

AMERIŠKA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

DOMOVINA

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

AMERICAN HOME

CLEVELAND, O., THURSDAY MORNING, OCTOBER 1, 1942

LETO XLV. — VOL. XLV.

Nemci vsipljejo ogromne tanke v Stalingrad

Rusi še vedno potiskajo Nemce nazaj severno od mesta. V enem oddelku mesta so Nemci napredovali. Rusi so pobili v Kavkazu 8,000 Romuncev.

Moskva, 1. okt. — Nemške divizije tankov so včeraj nekoli napredovale v severozahodnem predmestju Stalingrada, dočim Rusi ob Črnem morju popolnoma razbili eno romunsko divizijo pri čemer je padlo najmanj 8,000 romunskih vojakov.

Nemci so napredovali pri Stalingradu samo v enem delu, trdi nemško poročilo in to šele potem, ko je stopila v boj ena cela divizija tankov.

"Z velikimi izgubami se je sovražniku posrečilo potisniti nazaj naše čete v enem sektorju," se glasi poročilo. "V tem boju je izgubil sovražnik 15 tankov, 14 motornih vozil in dva bataljona vojakov."

V istem času pa ima ruska ofenziva na nemško levo krilo nad Stalingradom vedno večje uspehe. Rusi so zopet izrgali Nemcem neko važno višino in odbili nemški napad na neki drugi.

Osišče je nazadovalo na fronti južno od Novorossiska ob Črnem morju, kjer je bila najbolj tepena romunsko gorska divizija. Izgubila je 8,000 mož, 25 topov, sedem tankov, 75 strojin, 50 motornih vozil in dva skladišča municije. Poročilo pravi, da je prišel en oddelk romunske pehote k Rusom in se vdal.

Na srednji kavkaški fronti kjer skušajo Nemci doseči oljna polja pri Grozniju, so Rusi do zdaj odbili še vsak nemški napad.

Paveličevo gospodarstvo

Gospodarsko stanje na Hrvaškem je brezupno. Skoro ničesar ni mogoče več kupiti in draginja je ogromna. Prebivalstvo prejema dnevno po 123 gr kruha, ki je napravljen iz mešanice 80% koruze in 20% pšenice. Delavci prejema dnevno po 200 gr kruha. Masti, mesa, obutve in obleke ni mogoče dobiti. V veliki modi so čevlji z lesenimi podplati. Kdor hoče nove čevlje kupiti, jih seveda dobi samo na nakaznico, prinese pa mora v trgovino svoje stare čevlje, ki jih tu popravijo in na nakaznico prodajo. Kmetje ne zaupajo hrvaškemu denarju in čeravno je Pavelič uradno določil tečaj kune napram dinarju v razmerju 1:1, kupujejo na črni borzi dinarje po 1.50 kune za 1 dinar.

Po nemškem vzorcu so tudi v germansko-laški koloniji — v takozvani "neodvisni" uvedli prisilno delovno službo. V smislu novega zakona je to nekaka pomožna gestapo. V smislu uredbe "podpirajo, branijo, in spopolnjujejo v zaledju delovne hrvaške oborožene sile." Poleg tega imajo skrbeti za to, da se redno opravljajo vsa poljska dela.

Kupili so!

Pri družini Mr. in Mrs. Chas. Lausche, ki je znani slovenski odvetnik, so včeraj kupili založeno hčerko prvorojenko. Mati in dete se dobro počutita v St. Lukes bolnišnici. Mlada mamica je iz poznane Knausove družine, 1052 E. 62. St., ata pa iz poznane Lauschetove družine, 6119 St. Clair Ave. in član odvetniške firme Locher, Green & Woods. Srečna starša imata svoj lasten dom na 218. cesti v Euclidu. Čestitke!

Vaje škrjančkov

Vaje škrjančkov so proše, ki pošljejo otroke k pevski skupini ob 5:15 v Sloven-gradski dom na Reher. Otroci imajo vaje za bojni program.

OPERA

Operni koncerti ob 7:30 v St. Clair Ave. Zavečnik ob 7:30

Švicarski listi o situaciji Italije

Ob priliki druge obletnice vstopa Italije v vojno so švicarski listi posvetili temu dogodku precejšnjo pažnjo. Prav posebno so si izposodili Mussolinija, ki so mu očitali vse ogromne napake, ki jih je napravil v teku zadnjih petih let. Kaj je še ostalo od Italije? se sprašujejo listi. Kakšna je razlika med Italijo in ostalimi zasedenimi evropskimi državami? Odgovor je zelo enostaven: poleg tega, da Italijani stradajo in da delajo za Nemce, morajo za nje tudi umirati. Kakšni so izgledi za Italijo, če zmaga zavezniški oziroma če zmaga Prusjaki? Tudi ta odgovor je enostaven: v obeh slučajih je usoda Italije in njenega cesarstva — zapečaten.

Nov grob

Po dolgi in mučni bolezni je umrla v bolnišnici Mary Valenčič, stara 66 let, stanujoča na 1408 E. 33. St. Bila je vdova. Tukaj zapušča sina Josepha in Antona, brata Antona Marinec v Coloradi in več sorodnikov. Rojena je bila v vasi Lisac, fara Jelšane na Primorskem, kjer zapušča brata Matja, sestro Heleno in več sorodnikov. Tukaj je bivala 22 let ter je bila članica društva Majka Božja Bistrička, št. 47 HBZ. Pogreb bo iz Železovega pogrebnežnega zavoda, 6502 St. Clair Ave. v soboto zjutraj ob 9:30 v cerkev sv. Pavla in potem na Kalvarijo. Naj počiva v miru, preostalim sožalje.

Stanley Zaucha umrl

V Mestni bolnišnici je umrl Stanley Zaucha, rodom Poljak, star 57 let in stanujoč na 952 E. 69. Place. Zapušča ženo, šest sinov in tri hčere. Pogreb bo v soboto zjutraj iz Železovega pogrebnežnega zavoda v cerkev sv. Kazimirja.

Naši vojaki

V tork je odšel služiti Strica Sama in sicer se je vpisal v mornarico 17 letni Raymond Koejan, sin Mr. in Mrs. Andy Koejan iz 15926 Whitcomb Rd. Raymond je bratranec štabnega narednika Edvard Zalarja iz 1038 E. 70. St., ki se nahaja doma na dopustu do 8. oktobra. Vso srečo Ti želimo, Rajko, in pa zdrav povratek.

Nobene stvari ni vojak bolj vesel kot pošte od sorodnikov, prijateljev in znancev. Spomnite se jih večkrat vsaj s kako kartico. Ako vojaki ne pišejo domov pogosto, se ne smemo čuditi, ker pač nimajo dosti časa na razpolago.

Kot pravijo poštni oblasti, je čas do 1. novembra, da pošljete vojakom preko morja božične pakete. Do 11 funtov se sme poslati. Zavoj ne sme biti nad 42 palcev dolg. Pošljite samo take stvari, ki se ne pokvari, torej jestvin ne pošiljajte. Zavoj naj

Vlada je ustavila prodajo rabljenih avtornih koles in notranjih tubov

Washington. — Z namenom, da varčuje s kavčukom, je urad za kontrolo cen preprečeval prodajo vseh obrabljenih avtornih koles in tubov. Odredba bo v veljavi toliko časa, da se dogotovi racioniranje gazolina. Rabljena kolesa bodo prav tako pod vladno kontrolo kot so nova ali prevlečena.

Ta odredba in pa najhitrejša dovoljena brzina 25 milj na uro v vseh 48 državah stopi danes v veljavo. Kot za nova in prevlečena kolesa bo treba dobiti dovoljenje tudi za nakup obrabljenih avtornih koles.

Senat je sprejel proti inflacijski predlog

Washington, 30. sept. — Senatna zbornica je z 86 proti 4 glasovom sprejela proti-inflacijski predlog, ki daje predsedniku oblast postaviti maksimalne cene farmerskim produktom in delavskim plačam.

Senat ni sprejel predloga, kakor ga je želela administracija, ampak se je zedinila na posredovalnem predlogu, ki postavlja cene poljskim pridelkom na višino, kot je bila 1. januarja 1941 vrhu izdatkov, ki jih je imel farmer z obratovanjem farme.

Zajci so obrodili

Ohijski lovci bodo imeli letos za kakih 10 odstotkov boljše "letino" kot so jo imeli lansko leto. Zlasti bo več zajcev in fazanov. Lov na fazane in jerebice bo od 20. novembra do 5. decembra. Lov na zajce bo pa od 20. novembra do 5. januarja. Lov na race in gosi je od 26. septembra do 4. decembra. Mnogo sreče, fantje!

Tudi Furlani hočejo izpod italijanskega jarma

Protifašistično gibanje na Primorskem zavzema čedalje večji obseg. Vodstvo tega gibanja je v celoti v rokah naših slovenskih rojakov. V zadnjem času so stopili v boj tudi Furlani, katerim je fašizem prizadel mnogo zla. Furlani so objavili svoj politični program, katerega cilj je, da bi bili tudi oni po končani vojni priključeni Veliki Jugoslaviji.

Pogajanja, ki so jih njihovi zastopniki vodili s Slovenci, so se nanašala predvsem na kulturno avtonomijo, ki naj bi je bili deležni Furlani v novi Jugoslaviji. Zdi se, da je bil formalno dosežen sporazum.

Furlani, ki pod Italijo niso smeli uporabljati in razvijati svojega jezika, so postali v zadnjih 20 letih močno narodno zavedni in poskušajo furlanščino dvigniti na nivo književnega jezika. Zlasti marljivi so mlajši, ki vidijo v Jugoslaviji vsa jamstva za kulturni in gospodarski obstanek svojega rodu.

20 šolarjev in 2 učiteljici ubiti od bomb

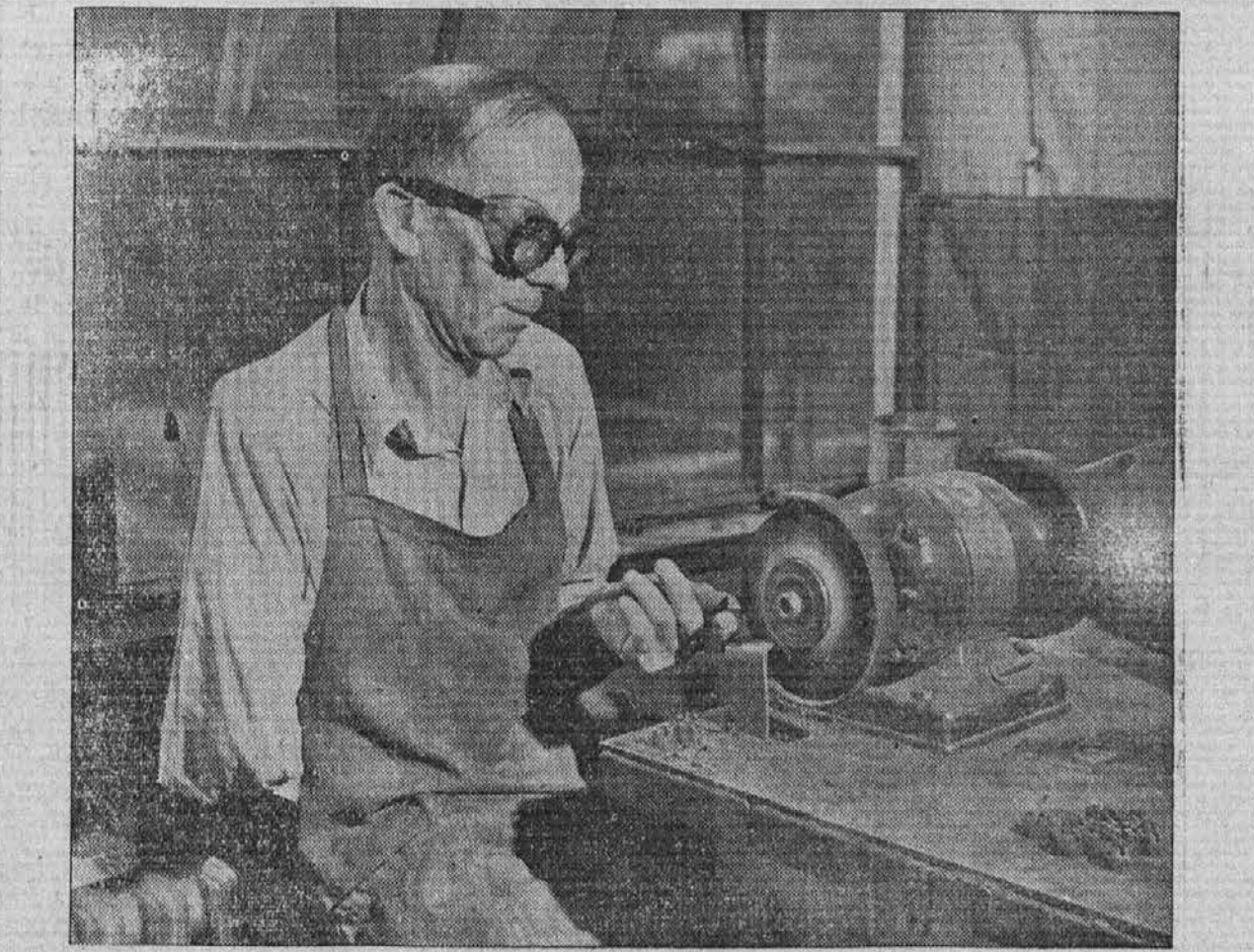
London. — Ko so včeraj nemški bombardniki napadli neko mesto v južni Angliji, so bombe porušile tudi neko šolo. Izpad razvalin so dozdaj izveleki trupla 20 šolarjev in dveh učiteljic. Ob času napada je bilo v šoli 70 otrok.

Taylor v konferenci s španskimi diplomati

Madrid. — Myron Taylor, ki ga je bil postal predsednik Roosevelt k papežu Piju v posebni misiji, je imel 45 minutni razgovor s španskim zunanjim ministrom Francisco Gomez Jordana, ko se je vrnil iz Rima.

Pobiranje asesmenta

Tajnica društva sv. Marije Magd. št. 162 KSKJ bo nocoj od 6 do 7 v stari šoli sv. Vida v svrhu pobiranja asesmenta in drugih društvenih zadev.

Delavec Lenarda je bil do svoje poškodbe izvrsten mehanik. Pa mu je zmečkalo roko in je bil ob zaslužek. V hišo se je naselila revščina. Za slučaj se je zavela družba za pohabljen, katero vzdržuje Community sklad. Začeli so ga trenirati dela z eno roko. Sprva je delal po dve uri na dan, potem vedno dlje. V šestih mesecih je delal 49 ur na teden. Z levo roko je opravljal delo na stroju skoro tako dobro kot prej z obema. Dobil je delo v obrambni industriji in njegov zaslužek je zdaj dober, družina je zopet srečna in zadovoljna.

Vse podobne slučaje omogočite vi, ki acrujete v Community sklad, ki vzdržuje podobne dobrodelne agencije. Kampanja bo trajala od 19. do 29. oktobra. Vsak naj daruje po svoji moči.

Kanada je poklicala pod orožje 19 let stare

Ottawa. — Več kot 100,000 samskih moških in vdovcev brez otrok, ki so stari 19 let, je bilo poklicanih v armado. Prej so morali v armado samci in vdovci od 20 do 40 leta starosti.

Obe stranki napovedujeta zmago pri volitvah

Washington. — Republikanska stranka napoveduje, da bo imela po novembrskih volitvah večino v poslanski zbornici. Obratno so si pa demokratje svedsti, da ne bodo obdržali samo sedanje večine, ampak da bodo isto celo zvišali.

Republikanci pravijo, da bodo izvolili večino vposlansko zbornico, potem pa bodo čakirali za pravljanje novega deala, odpravili nesposobnost v vladi ter po hiteli doseči oni srečni dan, ko bodo prišli naši fantje zopet domov.

Teta štoklja

Teta štoklja se je oglasila pri družini Mr. in Mrs. Charles Baum, 15619 School Ave., ter jim pustila za spomin krepkega sinkota, ki je tehtal ob rojstvu 9 funtov in 11 unč. Mati in dete se dobro počutita v University bolnišnici. Tako sta Mr. in Mrs. George Panchur prvič postala stari ata in stara mama. Čestitamo!

POUK V ANGLEŠČINI ZASTONJ ODRASLIM!

Solski odbor bo letošnjo zimo lahko čitali knjige in časnike ter zopet odprli tečaje za pouk v angleščini odraslim. Tak natečaj bodo odprli tudi v Norwood Library v ponedeljek 5. oktobra ob eni popoldne. Pouk bo vsak ponedeljek, torek, sredo in četrtek od ene do treh popoldne. Ob ponedeljkih in sredah bo pouk za one moške in ženske, ki ne znajo ne čitati ne pisati angleščine in za one, ki jim gre to še težko od rok. Ob torkih in četrčkih bo pa pouk za one, ki si želijo izboljšati znanje v angleščini, da bodo

Odsek poslanske zbornice preiskuje dobičke živil

Washington. — Poljedelski odsek poslanske zbornice že šest mesecev preiskuje problem farmerskih cen in dobička, ki ga delajo prekupčevalci na račun farmerja ali na račun odjemalca. Odsek bo zaslišal samo še načelnika urada vojne industrije, Nelsona.

Od njega hoče zvedeti odsek pojasnilo, ker se je nedavno izjavil, da v Ameriki ne bo pomanjkanje živeža. Obratno je pa poljedelski tajnik Wickard izjavil, da bo pomanjkanje živeža, ako se ne bo kaj ukrenilo radi pomanjkanja delovnih moči na farmah.

Odsek skuša zmanjšati razliko, kar dobi farmer za svoje pridelke in kar mora plačati odjemalec za iste v prodajalnah.

Hitler napoveduje zavzetje Stalingrada

Berlin, 30. sept. — Adolf Hitler je danes govoril nemškemu narodu ter mu zagotavljal, da bo vzel Stalingrad. Dalje je Hitler izjavil, da je Nemčija pripravljena na drugo fronto, kjerkoli jo bodo zavezniški odprli.

Seja Čričkov

V petek zvečer ob 7:30 bo seja staršev Čričkov. Seja bo v šoli. Vsi starši so prošeni, da se gotovo udeležijo.

"AMERIŠKA DOMOVINA"AMERICAN HOME
SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER
JAMES DEBEVEC, Editor6117 St. Clair Ave. Cleveland, Ohio.
Published daily except Sundays and Holidays**NAROČNINA:**Za Ameriko in Kanado na leto \$6.50. Za Cleveland po pošti, celo leto \$7.50
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.50. Za Cleveland po pošti, pol leta \$4.00
Za Ameriko in Kanado, četrt leta \$2.00. Za Cleveland po pošti četrt leta \$2.25
Za Cleveland in Euclid, po raznašalcih: celo leto \$6.50, pol leta \$3.50,
četrt leta \$2.00
Posamezna številka 3c**SUBSCRIPTION RATES:**United States and Canada \$6.50 per year. Cleveland by mail \$7.50 per year
U. S. and Canada \$3.50 for 6 months. Cleveland by mail \$4.00 for 6 months
U. S. and Canada \$2.00 for 3 months. Cleveland by mail \$2.25 for 3 months
Cleveland and Euclid by carrier \$6.50 per year, \$3.50 for 6 months,
\$2.00 for 3 months
Single copies 3cEntered as second-class matter January 5th, 1909, at the Post Office at
Cleveland, Ohio, under the Act of March 3, 1879.

No. 230 Thur., Oct. 1, 1942

Mr. Oto Habsburg je govoril**IV.**

Dalje pravi Mr. Oto Habsburg v svojem govoru v Union College v Schenectady, N. Y.: "Danes je avstrijski narod bolj združen kot kdaj prej!"

Kdo je združen? Avstrijski narod? Kateri "avstrijski narod" pa? Ali avstrijski nemški narod, ki je toliko let gojil med seboj pangermanske težnje in tako pripravljal pot Hitlerjevemu pohodu proti jugu?

Dalje pa, ali ni bila cela Avstrija še v desetem stoletju vsa, skoraj prav vsa samo slovenska zemlja? Berite Erjavčovo knjigo "Slovenija in Slovenci" in pogledite tam njegove zgodovinske zemljevid! Ali ni bila še v 13. stoletju več kot polovico še slovenska? Na Dunaju samem je bila četrtina prebivalstva slovenskega, češkega in slovenskega. Cella Koroška, cela Štajerska, polovico Solnograške, velik del Tirolske, vse je bilo slovensko. Kdo je toraj ta Otonov "avstrijski narod"? To je samo pomencena slovenska kri vsaj 80%, slovenska najmanj 60%. Avstrijska dežela je pomencena slovenska zemlja, ukradena z nasilnim pomencenjem Slovencev in z naseljevanjem Nemcev iz Reicha, in sicer s prevarami, z izdajstvi, s krvjo, s krivicami, s samim trpljenjem ubogega Slovence. Kar pogledite imena krajev, rek, gora, vasi, mest! Kar pogledite imena tega "avstrijskega naroda!" Schuschnigg, Globotschnigg, Brauchitsch, Seunig itd. In to naj je danes "avstrijski narod"? Ali ne kriči ravno ta "avstrijski narod" ravno Otonu v ušesa o strašnih krivicah, ki jih je Avstrija delala Slovencev? Da je moral Slovenec postati izdajalec svoje lastne matere, svoje lastne krvi, svojega lastnega jezika? Ima taka država pravico do obstoja, sedaj do obnovitve?

Da, Mr. Oto Habsburg je mlad človek in je nedolžen nad vsemi temi krivicami. To mu radi priznamo. Toda mora pa nujno upoštevati vse te krivice, katere je vršila njegova družina nad Slovani in nam ne sme zameriti, če se bomo z vso silo in z vso odločnostjo ustavili vsakemu poskusu, da nas spravijo vnovič pod tako vladno ali v zvezo s tolikim svojim osemstoletnim sovražnikom. Njegova dolžnost je samo, da vse to obžaluje in nosi na sebi kazni za grehe svojih prednikov, katerih Slovani nikdar ne bodo pozabili, posebno Slovenci jih ne bodo in ne bodo smeli! Trpljenje prebivalstva bivše Avstrije danes mu pa samo dokazuje, in dokazuje celemu svetu, vsem narodom, da se na svetu vse krivice gotovo prej ali slej izmaščujejo in se morajo izmaščevati nad vsemi, ki jih delajo, pa naj bo to posameznik ali narod.

To je naš slovenski odgovor Mr. Otonu Habsburg na njegov govor.

K sklepu pravi v tem govoru tudi zelo neokusno: "da sta dve trdnjavi tega upora: cerkev in kmet."

Da, največji zločin bivše Avstrije je bil ravno v tem, da je prisilila tudi posamezne cerkvene kroge, da so ji morali služiti kot hlapci pri tem pomencenju Slovencev. Koliko tisoč Čehov in Slovencev je ravno radi tega izgubilo svojo vero očetov in ljubeznj do katoliške cerkve, dasi cerkev kot taka ni bila vsega tega prav nič kriva. Koliko čeških in slovenskih rodoljubnih duhovnikov je moralo prestopiti strašno trpljenje radi svojega narodnega čuta in svoje ljubezni do naroda in jezika in zemlje. Vendar pa slovenski narod jasno vidi, da je pa zato ravno slovenska duhovščina bila tista, ki mu je ohranila slovensko samobitnost, slovenski jezik in narodnost. Intergenca po mestih mu je nemškutarila, ker so jo nemške šole v Sloveniji okužile s strupom proti lastnemu narodu, slovenščine ni pisala in ne govarila, smatrala jo je za "kmetavzarski" jezik. Samo podočeljska duhovščina mu je ohranila jezik naroda po svojih cerkvah in v svojih nedeljskih šolah. Skofje kakor veliki Slomšek, Jeglič, duhovniki kakor Einspillerji in Ehrlichji so svetle zvezde narodne zavesti, so junaški borci za slovenski narod in njega obstoj proti temu načinu pomencenja slovenskega naroda.

Ko bi bil Mr. Oto Habsburg vse to povedal svojim sošolcem v Union College v Schenectady, bi bilo edino pravilno, bi bila resnica in bi pomagal, da se bo v prihodnje svet tako uredil, da bo kaj takega enkrat za vselej nemogoče na svetu, pa bo mir. Veliko uslugo bi naredil celemu svetu pri delu za trajen mir in za zmago nad krivicami in potujočevnjem tudi malih narodov, kar je njegova Avstrija vse tako kruto stoletja gazila in tako pripeljala ves svet v današnje strašno gorje.

STARA DEMOKRATSKA NAVADA

Clevelandski demokratje so si zopet oblekli staro srajco in so si zopet v laseh. Guvernerski kandidat McSweeney se je namreč odzval vabilu demokratskega ženskega kluba in je govoril na njih zborovanju. Vse dobro in prav, toda temu klubu načeljuje slučajno Mrs. Bernice Pyke, dešna roka bivšega demokratskega bossa Gongwerja. Načelnik Miller pravi, da je kandidat McSweeney s tem izdal pravoverno demokratsko stranko. McSweeney pa pravi: brat mi mio, koje vere bio, to je, da demokrat je demokrat, pa naj bo Gongwerjevec ali Millerjevec in da potrebuje glasove vseh.

Če se bodo zdaj demokratje pulili za suho kost, bo 3. novembra zopet pogoreto.

BESEDA IZ NARODA**Glasbena Matica**

V nedeljo 4. oktobra priredi naša Glasbena Matica predstavo v Slovenskem narodnem domu na St. Clairju in sicer opero "Seviljski brivci". Cenjeno občinstvo je prav prijazno vabljen, da poseti to predstavo. Pridite od blizu in daleč, prepričana sem, da vam ne bo žal. V resnici bo to program, da takega še nismo videli in ne slišali v Clevelandu.

Želim in prepričana sem, da se bo odzvalo tako veliko število naših rojakov, kot lanske leto ob enaki priložnosti Glasbene Matice. Upam, da bo dvorana nabito polna zgoraj in spodaj. Dajmo našim pevcev in pevkam priznanja vsaj s tem, da se odzovemo vabilu k predstavi, kadar jo prirede. Vsi moramo vedeti, da taka prireditve stane veliko dela in truda. Za operno prireditev je potrebna veliko vaj, večer za večerom. Trudni se vračajo z vsakdanjega dela zvečer domov in potem pa hite k vajam. Vse to delajo iz veselja do naše lepe slovenske pesmi in zato, da nam pokažejo, kaj mi Slovenci premoremo.

Od lanske operne prireditve so dali ves čisti preostanek za naše zaslužene brate onstran morja, torej so se trudili za stonj in zato pa je sedaj naša dolžnost, da jih tudi mi podpremo in izkažemo hvalečnost s tem, da si takoj preskrbimo vstopnico za nedeljsko operno predstavo. S tem jim bomo vsaj malo povrnilili njih trud, da ne bodo razočarani prihajali na oder in peli praznim stenam. Ni pa samo to, da bi povračali njim, ampak bomo tudi sami imeli par ur izvanrednega razvedrila in užitka.

Pomisliti pa moramo tudi to, da naša kulturna društva imajo dovolj stroškov s takimi prireditvami in kdo naj jim pomaga kriti vse to če ne ravno mi. S takimi prireditvami so stroški in taki, da mi še poljma nimamo o tem. Torej stopite takoj v prodajalno Mrs. Makovec v Slovenskem narodnem domu in si preskrbite vstopnico o pravem času, kajti vstopnice so vse rezervirane. Poslušajmo našo lepo slovensko petje vsaj sedaj, dokler ga še lahko, saj ne vemo, kaj nas bo doletelo prihodnje leto in ali se bomo še lahko udeleževali takih prireditve ali ne.

Vsem rojakom kličem iskreno dobrodošlico in na svidenje v nedeljo pri operi "Seviljski brivci" v Slovenskem narodnem domu na St. Clair Ave.

Tončka Jevnik,
članica Glasbene Matice**Izredna slovesnost pri sv. Vidu**

V nedeljo 11. oktobra bo pri fari sv. Vida posebna slovesnost, ki bo združena s skupnim obhajilom Zveze društev Najsvetejšega Imena. Pred sveto mašo, ob pol devetih tisto jutro, bo namreč blagoslovljena in razvita spominska zastava, katero je podarilo fari društvo Najsvetejšega Imena pri fari sv. Vida.

Na tej zastavi, ki bo 6x10 čevljev velika in iz modrega blaga ter belo obrobljena, bo velika bela zvezda, ki nas bo spominjala na naše fante — farane — vojaške. Pod to zvezdo pa bo označena številka, ki bo kazala, koliko vojakov iz naše fare je v službi Strice Sama. Da pa se bo vedelo natančno število naših faranov-vojakov, ste prošeni, da izpolnite kupon, ki je na drugem mestu današnje lista ter ga potem oddajte pri glavnih vratih cerkve sv. Vida v nalašč za to pripravljeno skrinjico.

Sedaj pa še nekaj posebnega

in lepega, ki bo v nedeljo 11. oktobra. Mi vsi vemo iz lastne izkušnje, da je molitev potrebna za naše zveličanje in za prošnje k Bogu, da bi nas uslišal v vsakdanjih molitvah. Posebno pa sv. obhajila, ki so darovana z našimi prošnjami, so skoraj vselej uslišana. Za to pa, ali bi ne bilo lepo, če bi se vsi starši, bratje in sestre naših vojakov na ta dan, ki bo posvečen vojakom, spomnili svojih dragih pri mizi Gospodovi?

Da pa boste lahko povedali svojim sinovom in bratom ali možem, da ste darovali zanje sv. obhajilo, je naše društvo dalo tiskati lične kartice, ki so kot voščilne kartice in so v kuvertah in te boste lahko poslali s svojim podpisom njim. Te spominke boste lahko kupili od nedelje naprej za samo pet centov, kar nas v resnici stanejo.

Pred kratkim sem se razgovarjal z nekim slovenskim vojakom in sem mu povedal, kaj imamo v mislih. Ta mi je takoj povedal, da se takega spominke ne bo branil noben vojak. "V vojnih časih smo," mi je rekel, "molitev in sv. obhajila darovana za naš srečen povratek, pomenuje za nas dosti več, kot kakšna posvetna darila. Če mi pošljejo denarja, ki ga skoraj ne rabim, ker smo tako zaposleni, ga kljub temu hitro porabim; jh dobim kakšna druga darila, jih tudi z veseljem sprejemam, a so s časoma pozabljena; toda molitve in sv. obhajila pa pri Bogu v nebesih podpirajo naše prošnje venomer."

Tu ste slišali mnenje samo enega vojaka, torej ali ne bi tudi vi pomagali kakemu vojaku? Če tako želite, naj bo v nedeljo 11. oktobra sv. maša ob pol devetih obiskana v polnem številu, da bo naša cerkev nabito polna in naj bi sleherni šel tudi k sv. obhajilu. Pozdrav,

Michael Kolar.

Zahvala prijateljem

V sredo 2. septembra je odšel k vojakom naš sin Tony Zeleznik. Tem potom se želiva prav iskreno zahvaliti vsem znancem in prijateljem ter odbornikom in fantom od godbe fare sv. Lovrenca, ki so mu priredili tako lep in prisrčen poslovljni večer 31. avgusta.

Najlepša zahvala naj bo na tem mestu izrečena kuharicam: Mrs. F. Stražar, Mrs. A. Blatnik ter gospodičnima Zupančič, ki sta tako prijazno stregli.

Zahvaljujeva pa se tudi vsem, ki so se udeležili poslovljnega večera na našem domu 21. avgusta in sicer: Rev. Al. Baznik, sorodnikom in prijateljem, posebno pa lepa hvala kuharicam ki so pripravile vsega in tudi stregle pri mizah in te so: Mrs. F. Silbitzer, Mrs. C. Solar, Mrs. J. Novak, Mrs. J. Cvelbar. Naj vam bo na tem mestu izrečena prisrčna zahvala in ljubbi Bog naj vam povrne vsem skupaj. Vam hvaležna oče in mati

Anton in Mary Zeleznik.

Filozof Diogen

Neki Atenec je opazoval filozofa Diogena, kako je stal na Akropoli pred nekim kipom in ga prosil za denar. Drugi dan ga je zopet videl, kako je prosil za kosček kruha. Ko ga je videl še tretji dan, kako je prosil za obleko, se mu je zdela zadeva že preneumna in ga je vprašal: "Počemu mi, modrec, kako moreš biti tako neumen in prositi kameniti kip, ki te vendar ne more niti slišati, ne uslišati?"

"Da bi mi ne bilo hudo, če mi človek odbije prošnjo," se je glasil odgovor.

STATEMENT OF THE OWNERSHIP, MANAGEMENT, CIRCULATION ETC., REQUIRED BY THE ACT OF CONGRESS OF AUGUST 24, 1912. AND MARCH 3rd, 1933 OF "AMERIŠKA DOMOVINA," published daily except Sundays and holidays in Cleveland, O., for October 1st, 1942.

Before me, a Notary Public in and for the State and county aforesaid personally appeared James Debevec, who, having duly sworn according to law, deposes and says that he is the Editor of "AMERIŠKA DOMOVINA," and that the following is to the best of his knowledge and belief a true statement of the ownership, management etc., of the aforesaid publication for the date shown in the above caption, required by the Act of August 24, 1912, as amended by the Act of March 3, 1933, embodied in Section 537, Postal Laws and Regulations, printed on the reverse of this form, to wit:

1. That the names and addresses of the publisher, editor, managing editor and business managers are: Editor: James Debevec, 6117 St. Clair Ave., Cleveland, O.; Publisher: Victor Knaus, 6117 St. Clair Ave., Cleveland, O.; Managing Editor: James Debevec.
2. That the owners are: James Debevec, 6117 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio; Victor Knaus, 6117 St. Clair Ave., Cleveland, Ohio.
3. That the known bondholders, mortgages, and other security holders owning or holding 1 per cent or more of total amount of bonds, mortgages, or securities are (If there are none, so state): None.
4. That the two paragraphs next above, giving the names of the owners, stockholders and security holders if any, contain not only the list of stockholders and security holders as they appear upon the books of the company but also, in cases where the stockholders or security holder appears upon the books of the company as trustee or in any other fiduciary relation, the name of the person or corporation for whom such trustee is acting is given; also that the said two paragraphs contain statements embracing affiants full knowledge and belief as to the circumstances and conditions under which stockholders and security holders who do not appear upon the books of the company as trustees, hold stock and securities in a capacity other than that of a bona fide owner, and this affiant has no reason to believe that any other person, association, or corporation has any interest direct or indirect in the said stock, bonds, or other securities than as so stated by him.

5. That the average number of copies of each issue of this publication sold or distributed, through the mails or otherwise, to paid subscribers during the twelve months preceding the date shown above is 8,400.

Signed: JAMES DEBEVEC.

Subscribed and sworn to before me this 29th day of September, 1942.

(SEAL)

A. Haffner, Notary Public

My commission expires Aug. 23, 1945.

Zanimiv nemški dokument

(Nadaljevanje.)

Zopet pa ne smemo misliti, da je med partizani in četniki (Mihajlovičevimi vojaki) tudi posebna vojna. Morda tu pa tam, v splošnem pa ne. Oboji se zavedajo, da jim gre za isti končni cilj — za osvoboditev domovine. Vendar se v tako stvar radi vpletajo razni zasebni motivi, strankarske malenkosti in take reči. Četniki in partizani so se marsikje med seboj lepo sporazumeli, pa je kdaj pa kdaj spet prišlo do nesporazuma in delovanja na svojo roko. Znaki so, da se take reči še tudi danes dogode.

Kar se tiče Slovenije pa najbrž tudi drugih krajev, so gotovo največ krivi Italijani in Nemci sami, da se partizani kot taki še vedno drže v slovenskih gorah. Stiki z Mihajlovičem so sicer že dolgo časa precej živahnji, toda videti je, da slovenski četniško usmerjeni šumarji niti časa nimajo, da bi se v tem smislu pravilno organizirali. Prvič niti med seboj posamezne skupine, v raznih pogorjih nimajo rednih stikov, drugič Italijani in Nemci poganjajo v gore neprestano nove in nove ubežnike. Saj je videti, da okupatorji ne skušajo iztrebiti v prvi vrsti šumarjev, ampak se namesto tega znašajo nad prebivalci raznih vasi ob vnožju gor in pa njihovih obronkih. Menda se boje boja z oboroženimi šumarji in jim gredo s pota, kjer le morejo. Svoje "junastvo" razkazujejo po deželi s tem, da požigajo vasi in pobijajo mirno prebivalstvo. Razume se pa, da vsaj moški nimajo posebnega veselja čakati doma, ampak beže v gore. Če prej ne, ubeže vsaj tisti hip, ko je vas že zapisana svoji žalostni usodi. Skrajni jad in globok obup gre s takimi v gore in v takim razpoloženju kaj malo sprašujejo, kdo je pri vodstvu oboroženega odpora. Najbližje vprašanje jim je: Kako se morem čim prej maščevati. To tudi nam ni težko razumeti.

Iz tega razloga tudi četnijski domači uporniki, da je dolžnost vseh Slovencev — pridružiti se upornikom. Agitacije ne manjka, pride pa tudi do nasilnih "naborov." Nekateri nočejo zraven, ker čakajo, da se do mači odpor podredi Mihajloviču, ker pa še vedno ni izvedeno v večji meri, tako je podobno. Na ta način pride tudi do medsebojnih trenj, kar pa znajo okupatorji kar najbolje izrabiti. Zato toliko vpitja s strani osištca o — slovenskih komunistih.

Zares, težke razmere! Vse preveč zasebnih, osebnih in najbrž celo sebičnih interesov, namesto da bi se vse usmerilo v eno samo strugo, v vletok Mihajlovičevega četništva.

Pa saj so se pojavile celo trditve, da Mihajlovič že davno ni več na pravem stališču. Bil je obtožen, da je izdajalec, da

se je pridružil Nediću in take reči. Obtoževali so ga, da noče imeti nobene zveze z vladno v Londonu, da paktira s partizani in kaj vem, kaj še. Nekateri so nedavno tega opazili, da ni nič več slišati o Mihajlovičevih četniških nastopih, ampak samo še o nastopih partizanov.

Vse to je nov dokaz za gorljivo trditve, da je vse preveč posameznih interesov in teženj, ki se med seboj križajo in ustvarjajo nesporazume. Mihajlovič se po vseh poročilih močno trudi, da bi spravil vse v eno smer, toda če se mu še ni posrečilo, pač ni njegova krivda. Menda si lahko predstavljamo, v kakšnih težavah je sam. S tem pa ni rečeno, da se stvari ne zboljšavajo in ne urejujejo. Nasprotno prav mnogo upanja je, da bodo vsa ta trenja še pravočasno prenehala.

Glede Slovenije same lahko navedemo konkretne stvari. Letos v maju so vsi Slovenci brez razlike političnega li drugačnega prepričanja ustanovili takozvano "SLOVENSKO ZAVEZO" in izdali oklic na narod. Sami pravijo da so v tej zavezi združeni vsi — od Rabe do Soče, od koroških planin do Jadrana. V svojem oklicu se zavazujejo k vsestranskemu sodelovanju v vseh rečeh, zlasti glede dela za končno osvoboditev. Ves narod pozivljajo, naj se brezpogojno podredi v obrambnem delu zakoniti jugoslovanski vojski pod vodstvom Draže Mihajloviča. Naravnost se izražajo, da je smatirati vsakega za izdajalec narodnih koristi, kdor bi na svojo roko podvzemal gibanja, ki skušajo slovenski narod odtrgati od Jugoslavije ali od jugoslovanske vojske.

To je vsekako velik korak do prave urejenosti razmer in veselo poročilo med tolikimi bolj ali manj žalostnimi. Ni še znano, kakšen odziv je našel ta oklic med narodom na splošno, toda če bi ne bila tla pripravljena, bi gotovo tak oklic ne mogel zagledati belega dne.

Prav tako je opaziti, da se razmere bistrijo v južnih krajih brez ozira na to, pod katero "oblast" kak k raj spada. Povsod prihajajo jugoslovanski usmerjeni Jugoslavozi do prepričanja, da je upanje na uspeh le v najstrumnejši enotnosti. Na eni strani Kvizlingi, ki po zgledu Paveliča in Nediča gredo s polno paro z okupatorji, na drugi pa Draža Mihajlovič in njegovi ljudje. Kot taka je znana današnja Jugoslavija v zunanjem svetu in le kot taka more imeti svojo veljavo.

For Victory...
U.S. DEFENSE
BONDS
STAMPS

To mora vsakdo uvideti, da gleda nanjo od blizu ali od daleč. Zato je jasno, da se ne sme oddaljiti od tega nade la in ne sme začeti z razmiš dvomi in pomisleki, če mu oboj kot prihajajo drugačne novice. Le kdor sam v sebi ni truden, bo dal zavesti s prave poti, le tisti, ki nima življenjske želje, ne računa za dejstvom, se tudi pri najboljši stvari javljajo ljudje, ki skušajo pralati zgago in ribariti v kalnem

* * *

Naj že enkrat končamo, da mimogrede pogledimo še enkrat na zapisnik gestapovskega učenega zvezka.
Dvojega smo se iz njega učili, kako so se Nemci že prej temeljito pripravili za svoje divjanje nad ubogimi Slovinci. Cele mesece naprej imeli izdelane načrte, kako do izpraznili brežiški in okraj. Najkasneje v maju bilo že vse na papirju, kar je zgodilo v oktobru in novembru. Brez dvoma bi zvedeli marsikaj, če bi namesto sedmih listov prišlo več takih blaga.Pa so še vedno med nami ljudje, ki pravijo: Saj to ni goče, saj vsa tista poročila resnična, saj je vmes nad odstotkov propagande.
Drugič nam je dal ta zapisnik možnost, da marsikaj drugo poročilo iz domovine bolje razumemo. Ne samo ga razumemo, dal nam je la pisnik tudi priliko, da marsikaj povedati, kar ni vsakemu znano.

Ni vselej na mestu, da se pove. Marsikatero poročilo je na ga ali oni dobi, je samo sebi zelo zanimivo in bi ga najnost z zanimanjem čitala, da ni vse primerno za kateroli čas. Ko pa nanese priliko je pa prav, da se objavi, priložnost nam je dal ta zapisnik, ki nosi naslov: "Our secret weapon." Imamo s njim smo povedati, kolikor sami mogli stvari po vseh najboljšem spoznanju razlačit.

Po našem najboljšem vanju je resnica taka, kaj tem spisu očrtana. Pravi: Lagati nikoli ne resnico pa takrat poredi, dijoš, da je na mestu. Nj dajo program, ki nosi naslov: "Our secret weapon." Imamo s njim smo povedati, kolikor sami mogli stvari po vseh najboljšem spoznanju razlačit.

K temu naj po svoje more tudi ta naša razlaga.

Pravijo, da se nobena edinica Zed. držav tako "pokadi," kakor se naša mornarica. To se pravi, da naši mornarji vleči izpod vode, da se lahko otipljejo z roko.

Tako je prišel na post mornar. Šel je s prijetno gostilno in tam ga vpraša tender, kaj počne mornar. Mornar je najprej napravil požirek iz čaše, si prižgal cigareto in začel:

"Well, ako bo šlo tako, Hitler kmalu ne bo imel podmornice več. Mi ne naša prisilni ladji delamo tako. Mi gremo na morje, naladimo ladjo kolikor mogoče dosti ne barve. Ko izsledimo podmornico, polijemo tam zeleno barvo po vodi, potem pa umaknemo in čakamo." Podmornica se kmalu iz vode, da pogleda periskop kom. Ko pride periskop na ve, se ga ta prime in pove, se podmornice, ki gleda skozi vojo ter ukaže, da podmoški dviga in dviga in ko je 400 čevljev nad vodo, namo nanjo topove in jo sesujemo."

V. J. KRIŽANOVSKA:

PAJČEVINA

IZ RUŠČINE PREVEDEL IVAN VOUK

— Ne gre za besedo, ampak za namen, in bivšemu lakaju ne dovoljujem, da bi me učil, kaj naj delam. Žal mi je, če sem te užalila, ko sem te imenovala svojega "gosta." Bog mi je priča, da te nisem nameravala žaliti in te smatram tu za gospodarja kakor sebe za gospodinjico, toda morala sem tako nastopiti, da bi se ta podlež ne ščutil s teboj. Ne mrmraj, moj dragi medved, — je pristavila in se poredno nasmihala, — ves dobiček je na tvoji strani: tu te jaz sprejemam kot gosta, pri tebi pa so me sprejeli kot sovražnika.

Grof ni mogel zatajiti smeha. — S teboj je svet izgubil čudovitega odvetnika in vedno ima dovolj razlogov. Toda pustiva Libermana z vsemi njegovimi glupimi izzivanji, zaradi katerih so morali trpeti ubogi delavci. Tudi nje bi bila morala pogostiti...

— To bi bila tudi napravila, če bi bili tu istočasno z ruskimi delavci: razjezilo pa me je, da so se vsilili na prvo mesto, in potem še kantor s svojim zborom!...

Nekaj dni je prešlo mirno in veselo. Milica in grof sta posejala sosedo, pregledovala posestvo, ki je bilo tako obsežno in bogato, da se je grof čutil: prehod v posest in razne tozadevne formalnosti so vzele mnogo časa.

Predno bi začela s splošnim "čiščenjem," si je hotela Milica najprej vse ogledati, zlasti pa se posvetovati z Derevninom in očetom Nikandrom. Za sedaj se je omejila samo na to, da je zamenjala del hišnega služabništva z Rusi: odslovila je tudi bišno, ki je bila sestrična Malvine Millerjeve. Liberman je molčal ter zatajeval jezo, ker je račun, da nevihta preide; v kljub temu, da si je v teku dolgih let nagrabil precejšnje premoženje, se mu vendar ni hotelo zapustiti tega "toplega gnezda." Bivša knežinja Repjeva se še vedno ni pokazala, a njen lepi Moric je odšel po opravih v Jekaterinoslav.

Nekoč sta grofica z možem obedovala v Turovu in Dmitri Pavlovič je prosil Milico, naj potrdi račune njegovega upravljanja in naj bi skupno rešila nekatera gospodarska vprašanja. Bila je soglasna s tem ter odšla z Derevninom v njegovo delovno sobo, medtem ko sta se grof in Kiti zabavala z igro.

Ko je pregledala in potrdila račune in odobrila gospodarske načrte, je Milica izrabila priliko ter mu povedala, da namerava odsloviti Libermana in združiti upravo Vsesvjatskega in Turovega. V ta namen je pripravljena izročiti vso upravo Derevninu. Ako hoče, si sme

VSE KARKOLI

se potrebuje od zobozdravnika, bodisi izvlečenje zob, puljenje zob in enako, lahko dobiš v vaše polno zadovoljstvo pri dr. Zupniku, ne da bi zgubili pri tem dosti časa. Vse delo je narejeno, kadar vam čas dopušča. Uradni naslov:

DR. J. V. ZUPNIK

vhod na 62. cesti, Knausovo poslopje. (Sept. 29, okt. 1, 5.)

RAINEY INSTITUTE

1523 E. 55TH ST. HE 0992
Dnevni in večerni tečaj
ŠIVANJE OBLEK, ROČNA DELA, KUHANJE
Vpišite se sedaj!
Deset poukov za \$2.00
Zmožne in izkušene učiteljice vam bodo pokazale, kako si napravite svoje lastne OBLEKE in SUKNJE

ščiti koloniste. Priznali so, da je bil junaški Fric pijan, Liberman pa je plačal vse stroške in daroval nov križ.

— Zaradi tega so bržkone še tako razkačeni, da se je bati pogroma? — je vprašala razburjena Milica.

— Deloma. Toda razen teh neprestanih spopadov z Nemci vznemirja ubogo ljudstvo še druge krivice. Baš sedaj se ljudstvo razburja zaradi neke zadeve, ki se vleče že deset mesecev, odpor postaja vedno hujši in bati se je hudih posledic.

— O kateri zadevi govorite? Prosim vas, razjasnite mi to, Dmitri Pavlovič.

— Stvar se je zgodila v keramični tvornici, kjer je za ravnatelja Krauze. Pred nekaj leti se je smrtno ponesrečil neki delavec; tudi njegova žena je kmalu potem umrla ter zapustila sirota. Bil je to dvajsetleten deček, ki so ga sprejeli v tvornico. Na svojo nesrečo je ubogi Osip prišel pod oblast nekega nemškega mojstra, ki ga je Krauze sprejel. Ta mojster, Leopold Hering, je po rodu Prus in se odlikuje po ne-

verjetni krutosti napram ubogim vajencem, ki jih tepe ob vsaki primerni in neprimerni priliki. Osipa je imel posebno na piki, zato ga je neusmiljeno tepel po glav, dasi je bil Osip krotek, poslušen in delaven. Nekoč se je vrnil domov ves blede ter se tožil, da ga glava silno boli. Povedal je, da ga je mojster tako močno udaril po glavi, da je občutil, kakor bi mu nekaj "zaškrtalo v mozgu." Nato je legel in se ni več vrnil na delo, čez pet dni pa je umrl med mukami; med umiranjem je neprestano ponavljal Heringovo ime, katerega je dolžil svoje smrti. Ta dogodek je vzbudil med delavstvom in mihalovski kmeti, kjer je bil Osipov oče doma, veliko razburjenje. Na moje posredovanje so pozvali zdravnika, ki je mrliča obduciral in dognal, da je smrt nastopila vsled vnetja možganov, katerega vzrok je bilo krvavenje in nabiranje gnoja zaradi gnojenja v levem ušesu, kar je zdravnik pripisoval udarcem besnega Nemca. Stvar je prišla pred sodišče. Dasi se ni obtoženec priznal krivega, je

nesramno trdil, da odkar je v tvornici, vedno tepe vajence, pa ni od tega še nihče umrl. Vključno prizadevanju naklonjenih mu Nemcev, ki so se potegovali za "svojega," je bil Hering obsojen na štiri mesece ječe.

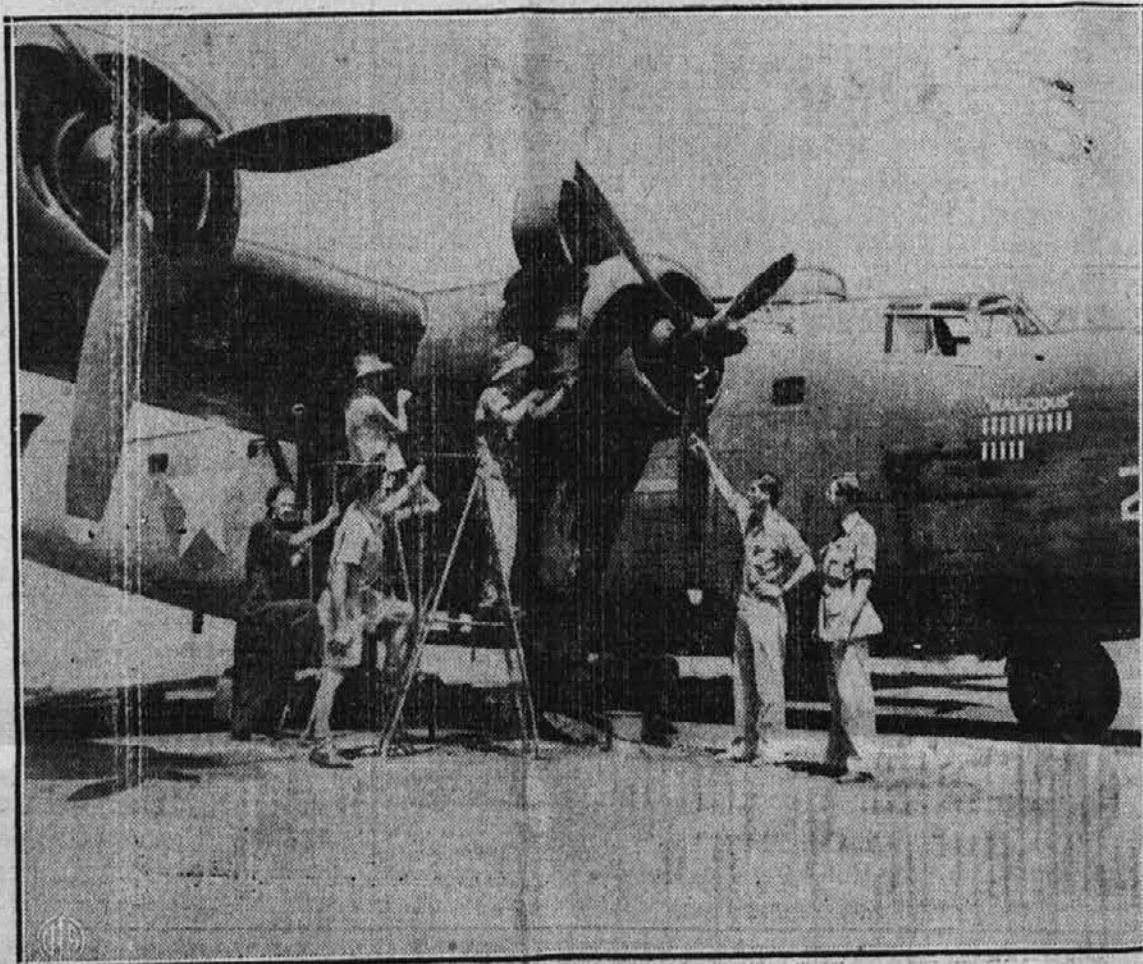
— Samo? Tukajšnji sodniki pač nizko cenijo človeško življenje, — ga je nevoljno prekinila Milica, toda Derevnin je ogorčeno zamahnil z roko.

— V to zadevo se ne vtkam, dasi je vprašanje zase, ki vzbuja v narodu tudi odpor, o katerem sem vam govoril. Toda te dni bo Hering končal svojo kazen in govori se, da pride zopet na prejšnje mesto. Predvideva joč, da bo ta krvnik odslej še huje mučil izročene mu vajence, se delavstvo razburja in njih sovraštvo utegne odkrito izbruhniti.

— Krauze si ga ne bo drznil zopet sprejeti, — je rekla Milica, nakar se je Derevnin zaničljivo nasmehnil.

— On si ne bo drznil? Na lašč ga sprejme, tudi proti volji ljudstva.

— No, tedaj mu jaz to pre-

Avstralski mehaniki pripravljajo ameriški bombnik B-24 pod nadzorstvom dveh ameriških letalskih častnikov. B-24 je težke vrste bombnik, kakršni so se udeleževali napadov na italijansko mornarico. Na trupu bombnika naslikane bombe označujejo številce poletov, ki jih je bombnik že napravil.

Ali iščete delo?

Ako iščete delo v kaki tovarni, ki izdeluje vojne potrebščine

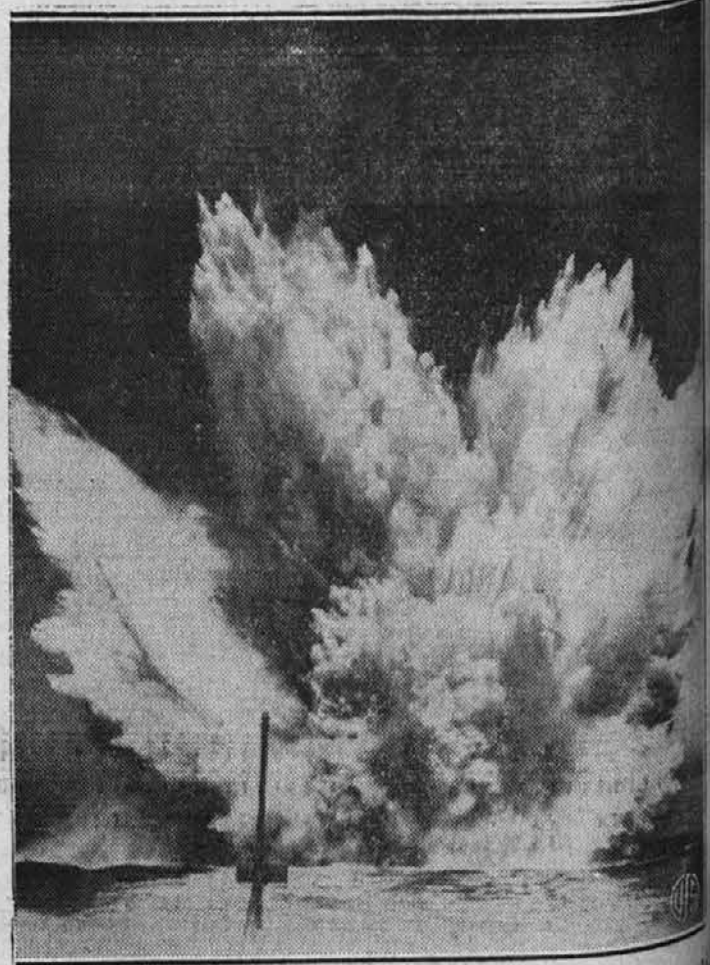
NE POZABITE NAJPREDJ POGLEDATI V KOLONO NAŠIH MALIH OGLASOV!

SKORO VSAK DAN IŠČE KAKA VOJNA INDUSTRIJA TE ALI ONE VRSTE DELAVCEV

VOJNE INDUSTRIJE, KI OGLAŠAJO V TEM DNEVNIKU IŠČEJO ... POMOČ!

Kadar vprašate za delo, ne pozabite omeniti, da ste videli tozadevni oglas v Ameriški Domovini

povem in napravim konec njegovi oblastnosti, — je odločno odgovorila Milica in vstala. Derevnin jo je pridrl.

Gornja slika nam nazorno kaže učinek razstrelbe binske bombe, ki je bila ravnatelj izrečena iz ameriškega rušilca. Te vrste bombe so najnevarnejše za vražnje podmornice.

Richard C. Wilson, desni na sliki, poročevalec za United Press in manager U. P. Hong Kong biroja, George Baxter, ki jih vidimo na sliki sta bila pred kratkim izrečena iz ujetništva, da sta se mogla vrniti zopet nazaj v Zed. države. Slika je bila posneta pred Stanley jetnisti in z njima je tudi ravnatelj iste.

Jos. Zele in Sinovi

POGREBNI ZAVOD

Avtomobil in bolniški voz redno in ob vsaki uri na razpolago
Mi smo vedno pripravljene za najboljše postrežbo
6502 ST. CLAIR AVENUE Tel.: ENdicott 2-1000

COLLINWOODSKI URAD: Tel.: KEmmore 2-1000
452 E. 162D STREET

ŽENINI IN NEVESTE!

Naša slovenska unijska tiskarna vam tiska krasna poročna vabila po jako zmerni ceni. Pri-
dite k nam in si izberite vzorec papirja in šk.

Ameriška Domovina

6117 St. Clair Ave.

HEnderson 0600